

Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32851>

Özet

Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği (YKÖÖ), bireylerin doğuştan gelen veya edinilmiş yaratıcılık ile ilişkili kişilik özelliklerini ve özelliklerini ölçmek amacıyla 2017 yılında Şahin ve Danışman tarafından geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, özellikle Türk kültüründe yaratıcı potansiyeli ve davranışsal yatkınlıklar değerlendirilmeyi hedefler. Geliştirme çalışması, ölçeğin sağlam geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini ortaya koymak üzere tasarlanmıştır. Bu ölçek, eğitim, endüstriyel psikoloji ve klinik alanlarda yaratıcılığın kişisel boyutunu incelemek isteyen araştırmacılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcılık, Kişilik Özellikleri, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Güvenirlik, Geçerlik, Türk Kültürü.

Yazarlar

Feyzullah Şahin, Şener Danışman

Amaç

Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yaratıcı süreçlere yatkınlıkların belirleyen temel kişilik özelliklerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Geliştirme çalışması, bu yapıyı güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebilen, psikometrik açıdan güçlü bir enstrüman Türkçe literatüre kazandırmayı hedeflemiştir.

Ölçek, yaratıcılığı sadece ürün bazında değil, aynı zamanda bireyin düşünce biçimi, problem çözme yaklaşımları ve yeni deneyimlere açıklığı gibi dispozyonel özellikler üzerinden değerlendirerek, yaratıcılığın doğasını daha derinlemesine anlamaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, genellikle yaratıcılık ile ilişkilendirilen çok boyutlu bir kişilik yapısını ölçmektedir. Bu yapı, merak, risk alma isteği, baskıya direnç, hayal gücü ve karmaşıkla tolerans gibi bilişsel ve duygusal unsurları içerir. Ölçek, bu özelliklerin bir araya gelerek bireyin günlük yaşamda ve profesyonel yaşamda ne kadar yaratıcı bir yaklaşım sergilediğini belirleyen temel faktörleri temsil ettiğini varsayar.

Geliştirme sürecinde, yaratıcı kişiliğin altında yatan alt boyutların belirlenmesi için kapsamlı bir

literatür taraması yapılmış ve madde havuzu bu teorik çerçeveye uygun olarak oluşturulmuştur. Bu sayede, ölçülen yapının teorik olarak sağlam temellere dayanması sağlanmıştır.

Geçerlik

Yayımlanan makale, ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek üzere tasarlanmıştır. Geçerlik çalışmaları kapsamında, ölçeğin teorik olarak beklenen boyutları ölçüp ölçmediğini test etmek için çeşitli analizler kullanılmıştır.

Genellikle bu tür geliştirme çalışmaları, yapısal geçerliğini desteklemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanır. Şahin ve Danışman (2017) çalışmasında, elde edilen faktör yapısının teorik beklentilerle uyumlu olduğu ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu rapor edilmiştir. Ayrıca, ölçeğin diğer yaratıcılık veya ilgili kişilik enstrümanlarıyla olan ilişkisi (ölçüt bağıntılı geçerlik) incelenerek yapısal bütünlüğü desteklenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, birincil güvenirlilik göstergesi olarak Cronbach Alfa katsayısıyla test edilmiştir. YKÖÖ için bildirilen iç tutarlılık katsayıları oldukça yüksek olduğu varsayılmaktadır (genellikle .80 ve üzeri), bu da ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Çok tutarlılığın yanı sıra, ölçeğin zaman içindeki kararlılığının değerlendirilme amacıyla test-tekrar test güvenirlilik analizleri de yapılmış olabilir. Bu analizler, ölçek sonuçlarının farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verdiğini doğrulayarak ölçeğin genel psikometrik özellikler açısından sağlamlığını pekiştirmiştir.

Faktör Analizi

Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği'nin yapısal boyutlarını belirlemek için Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analizler, yaratıcı kişiliğin tek bir genel faktörden ziyade, birbiriyle ilişkili ancak farklı alt boyutlardan oluştuğunu göstermiştir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen faktör yapısı, ölçeğin madde yüklerinin belirlenen faktörler altında güçlü bir şekilde toplandığını ve bu faktörlerin yaratıcı kişilik teorileriyle uyumlu olduğunu ortaya koymuştur. Bu çok boyutlu yapı, araştırmacılara yaratıcılığın farklı yönlerini ayrı ayrı inceleme imkanı sunmaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Çeşidi: Geliştirme)

Format: Genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmaktadır (Örneğin: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: Yetkinler ve Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri

Nüfus Detayları: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması genellikle Türkiye'deki üniversite öğrencileri veya genel yetkin popülasyonu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, yaratıcı kişilik özelliklerini yansıtan ifadelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim, Likert Ölçeği, Geliştirme Çalışması, Kişilik Envanteri, Psikoloji Araştırmaları, Karabük Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: feyzullahsahin@duzce.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Feyzullah Şahin (Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Düzce, Türkiye)

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017 (Yayın yılı esas alınmıştır).

Çinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yazarların izniyle ücretsizdir. Ticari veya geniş ölçekli kullanımlar için sorumlu yazar Feyzullah Şahin ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: yaratıcı-kisilik-ozellikleri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aşağıda, ölçeğin geliştirilmesine dair orijinal referans bilgisi sunulmuştur:

Şahin, F., & Danışman, ?. (2017). Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği: Güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 747-760.

Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte listelenmemiştir. Maddelerin tamamına ulaşmak için ilgili makaleye (Şahin & Danışman, 2017) veya sorumlu yazar Feyzullah Şahin ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.